

**BIBLIOGRAFIA HISTORII
WIELKOPOLSKI**

za lata 1939-2000

Wstęp i skróty

W s t ę p

I. Założenia ogólne Bibliografii historii Wielkopolski

1. Bibliografia historii Wielkopolski (BhW) jest bibliografią retrospektywną, wtórną, selektywną. Obejmuje piśmiennictwo z lat 1939-2000, tak polskie, jak i obcojęzyczne (głównie niemieckie), w tym druki zwarte, artykuły i (w niektórych wypadkach) fragmenty tekstów, odnoszące się do dziejów Wielkopolski od najdawniejszych czasów do roku 2000. w związku z rosnącą (w ostatnich latach) ilością wartościowych publikacji zamieszcza się w niej również pozycje bibliograficzne z lat 2001-2010. Merytorycznie i formalnie BhW jest kontynuacją dzieła prof. Andrzeja Wojtkowskiego: *Bibliografia historii Wielkopolski*. (T. 1, t. 2 z. 1-5. Poznań 1938-1939 oraz uzupełnienia: t. 2 z. 6-8. Poznań 1994).

2. BhW uwzględnia dzieje Wielkopolski od najdawniejszych czasów po rok 2000, w jej szeroko pojmowanych historycznych granicach.

Najdłużej pod nazwą Wielkopolski rozumiano terytoria dwóch województw dawnej Rzeczypospolitej: poznańskiego i kaliskiego (od XIV w. do 1793 r.; w latach 1768-1793 istniało jeszcze woj. gnieźnieńskie, wydzielono z woj. kaliskiego). Kongres Wiedeński 1815 r. dokonał „korekty” obszaru Wielkopolski, tworząc z części dawnego zaboru pruskiego Wielkie Księstwo Poznańskie, określane przez administrację pruską jako „Provinz Posen”, z podziałem na dwie rejencje: poznańską i bydgoską. BhW obejmuje więc i tereny „dodane” w XIX wieku do Wielkopolski, przede wszystkim część rejencji bydgoskiej. Podobnie do bibliograficznej Wielkopolski weszły dalsze terytoria, które znalazły się w obrębie woj. poznańskiego po i wojnie światowej. Takie granice Wielkopolski określił dla swego dzieła Andrzej Wojtkowski i BhW zasadniczo trzyma się jego ustaleń, z tym, że włącza w zakres swego zainteresowania całość obszaru województwa wielkopolskiego, utworzonego w roku 1999.

3. Autorami bibliografii są mgr Michał Boksa, mgr Joanna Jahns, mgr Michał Łuczak, i niżej podpisany, który przyjął na siebie obowiązki redaktora.

4. Opracowanie BhW od 2003 do 2005 sfinansowane zostało z grantu przyznanego na ten cel przez Komitet Badań Naukowych.

II. Części Bibliografii historii Wielkopolski

BhW będzie zawierała, podobnie jak to przyjął Andrzej Wojtkowski, dwa działy: biograficzny (osoby) i geograficzny (miejscowości i inne obiekty topograficzne). Bibliografia historii

Wielkopolski w niniejszej (elektronicznej) wersji jest wersją roboczą, ciągle uzupełnianą i aktualizowaną.

1. Dział pierwszy obejmuje w układzie alfabetycznym nazwiska Polaków, Niemców i Żydów oraz przedstawiciele innych nacji mieszkających w Wielkopolsce, jednak tylko tych osób, które tu zaznaczyły swój pobyt. Wyjątkowo BhW uwzględnia osoby związane incydentalnie z Wielkopolską, m.in. z tego względu, że wprowadził je do swego dzieła A. Wojtkowski. Są to m.in. hasła typu: „Mickiewicz Adam – w Wielkopolsce”. w **Hasłach osobowych** wyróżnia się zasadniczo pięć wyodrębnionych poziomów, w obrębie których noty bibliograficzne szeregowane są w układzie chronologicznym. Najpierw, w zapisie skrótowym, wymienia się **Słowniki** biograficzne i wydawnictwa encyklopedyczne (bez podawania roku wydania i stron), w których znajduje się biogram danej osoby, później – **Bibliografie**, podmiotowe i przedmiotowe, następnie – **Źródła** (np. autobiografie i wydania dokumentów dot. życia i działalności danej osoby). Dalej następują – **Biografie**, do których włącza się nawet krótkie teksty, jeśli mają strukturę biogramu, np. nekrologii. Poziom ostatni tworzą tzw. **Przyczynki**. Wyjątkowo w hasłach wyróżniamy **Konferencje** dot. omawianych osób.

Przy hasłach osobowych w większości wypadków podajemy daty życia i krótkie określenie, kim dana osoba była, choć autorzy BhW nie podejmowali w tym kierunku osobnych poszukiwań. Skrót **AW**: oznacza odesłanie do starszej literatury, wyszczególnionej pod odpowiednim numerem w *Bibliografii Andrzeja Wojtkowskiego*. w hasłach dot. twórców działających na terenie Wielkopolski nie podajemy spisu ich dzieł.

2. Przy budowie haseł geograficznych, zgodnie z praktyką stosowaną przez Andrzeja Wojtkowskiego, wyróżniono również kilka. Hasło otwiera **Polska nazwa miejscowości**, potem, w przypadku cytowania literatury niemieckiej, położono nazwę niemiecką [w nawiasie kwadratowym], dalej – powiat [w granicach z roku 2000], w którym dana miejscowość się znajduje.

Najczęściej pierwszy wyróżniony poziom merytoryczny hasła obejmuje **Słowniki**, drugi – **Źródła**, trzeci – **Bibliografie**, czwarty – **Monografie**, piąty – **Opracowania**, szósty – **Przyczynki**. w hasłach obszerniejszych, w zależności od liczby i rodzajów zapisów uwzględnionych w BhW, dzieli się je na całości rzeczowe, wyróżniane pismem wytłuszczonym.

Uwaga: Wobec istnienia dla znacznej części miejscowości dawnego (w granicach sprzed 1793 r.) woj. poznańskiego doskonałego kompendium w postaci *Słownika historyczno-geograficznego województwa poznańskiego w średniowieczu*. Cz. 1-4. Pod red. A. Gąsiorowskiego. Wrocław [i in.] 1982-2003 (hasła od a do Sikorzyn) BhW zaznaczy ten fakt skrótem SHGWPS, pomijając w zasadzie cytowaną tam literaturę odnoszącą się do dziejów średniowiecznych danej miejscowości.

3. Przewidywany w BhW teoretycznie dział trzeci, który obejmie rozbudowane hasło Wielkopolska, znajduje się w stadium początkowym i ustalenie terminu zakończenia pracy nad nim nie jest obecnie możliwe.

III. Źródła not bibliograficznych:

1. Bibliografie polskie i obce, przede wszystkim dziedzinowe, historyczne.
 2. Biografie, monografie i opracowania książkowe – z podaniem autora (do trzech nazwisk), tytułu (zbyt długie tytuły skraca się), numeru kolejnego wydania dzieła, adresu wydawniczego, liczby stron (tylko numerowanych), informacji o ilustracjach, mapach i bibliografii załącznikowej. Pomija się większość folderów i druków okolicznościowych.
 3. Inne opracowania, głównie artykuły o charakterze monograficznym czy przyczynkarskim – z podaniem autora (autorów), tytułu, cytaty bibliograficznej i stron.
 4. Wzmianki zawarte w obszerniejszych artykułach z czasopism i książek – z podaniem tytułu czasopisma lub książki, stron i w końcu, jeśli to konieczne, [w nawiasie kwadratowym] – adnotacji objaśniającej treść notowanej pozycji, np. *Gaz. Wyb.* nr 23 s. 4-5 [budowa pałacu w Z. 1845].
 5. Recenzje – zawsze przy recenzowanej książce (bez powtarzania jej tytułatury), zaznaczane skrótem R:
- Uwaga:** Wielokrotnie powtarzające się tytuły czasopism, słowników czy monografii zaznaczono skrótami, których wykaz załączamy poniżej.

IV. Szeregowanie haseł i sposób wyszukiwania

1. Hasła w części osobowej ułożone zostały w kolejności nazwisk zgodnej z alfabetem polskim, a w wypadku tych samych nazwisk – w kolejności imion. Święci, panujący (tak królowie, jak i książęta dzielnicowi) szeregowani są według imion. Po nich idą inne osoby nie posiadające wykształconych nazwisk (przede wszystkim zmarłe przed 1501 r.), w dwóch ciągach. Najpierw osoby znane tylko z imienia – szereguje się je pod ich imieniem, chronologicznie, według czasu występowania, w końcu – imiona osób zapisywane w źródłach średniowiecznych wraz z nazwą miejscowości, z której pochodziły, w kolejności nazw tychże miejscowości, z pominięciem herbów, przydomków i przezwisk.

Aby odnaleźć odpowiednie hasło osobowe należy wpisać w pole wyszukiwania nazwisko (bądź imię w wypadkach wyżej wymienionych) z dodaniem (bez spacji) gwiazdki, np.: Kowalski* lub nazwisko z gwiazdką i z imieniem, np.: Kowalski* Adam.

2. Hasła w części geograficznej ułożone zostały w układzie alfabetycznym. Do identyfikacji niemieckich nazw tychże obiektów dołączona zostanie stosowna konkordancja na końcu tej części BhW.

Aby odnaleźć odpowiednie hasło geograficzne należy wpisać w pole wyszukiwania nazwę miejscową z dodaniem (bez spacji) gwiazdki, np.: Kobylin*. Gdy nazwa jest dwuczłonowa, np. Winna Góra, szukamy ją pod pierwszym elementem składowym, również z gwiazdką: Winna* Góra.

Poznań, 30 kwietnia 2005 r.

V. Skróty powszechnie stosowane

abp	arcybiskup
AE	Akademia Ekonomiczna
AM	Akademia Medyczna
B.	Bydgoszcz [miejsce wydania]
bibliogr.	bibliografia
Bl.	Blatt
Bll.	Blätter
b. m. wyd.	brak miejsca wydania
bp	biskup
b. r. wyd.	brak roku wydania
chor.	chorąży
[et al.]	et alii
gen.	generalny, generał
Gn.	Gniezno [miejsce wydania]
gnieźń.	gnieźnieński
hrsg.	herausgegeben
[i in.]	i inni
Inowr.	Inowrocław [miejsce wydania]
Inst.	Instytut
IZ	Instytut Zachodni
IZ-S	Instytut Zachodnio-Słowiański w Poznaniu
Jb.	Jahrbuch
Jb. Zs.	Jahrbuch Zeitschrift
Jhrg.	Jahrgang
kan.	kanonik
kaszt.	kasztelan
kor.	koronny/a
Kr.	Kraków [miejsce wydania]
nadb.	nadbitka
nekr.	nekrolog
odb.	odbitka
oprac.	opracował/a, opracowali/ły
P.	Poznań [miejsce wydania]
P:	polemika
płk	pułkownik

pod red.	pod redakcją
pozn.	poznański
PP	Politechnika Poznańska
ppłk	podpułkownik
praca zbior.	poraca zbiorowa
R:	recenzja
red.	redakcja
repl.	replika
ryc.	rycina
star.	starosta
UAM	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
UJ	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
UMK	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
UP	Uniwersytet Poznański
UW	Uniwersytet Warszawski
Vjh.	Vierteljahresheft
W. Ks. Pozn.	Wielkie Księstwo Poznańskie
WKZ	Wojewódzki Konserwator Zabytków

VI. Skróty bibliograficzne

ABMK	„Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”. Lublin 1959-2003.
AHFM	„Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”. P. [1924] 1939/1947-2003. [Zmiany tyt.: 1925-1948 „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny oraz Historii Nauk Przyrodniczych”, 1957-1985 „Archiwum Historii Medycyny”, od 1986 powrót do tyt. pierwotnego: „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”].
AK	„Ateneum Kapłańskie”. Włocławek [1909] 1939, 1946-2003.
Alb. chirurgów	Album chirurgów polskich. Pod red. W. Rudowskiego i A. Śródki. Wr. 1990.
AMM	Absolwenci Gimnazjum i Liceum Świętej Marii Magdaleny w Poznaniu 1805-1950. Oprac. A. Białobłocki. P. 1995.
AMOstr	Alma Mater Ostroviensis. Księga pamięci „Non omnis moriar” z. 1-9, Ostrów Wielkopolski 1996-2003.
APH	„Acta Poloniae Historica”. Wwa 1958-2003.
APLK	Borczyński M.: Almanach polskich leśników kombatanów. P. 1997.
Architekci	Łoza S.: Architekci i budowniczowie w Polsce. Wwa 1954.
ARoz.	„Archeologické Rozhledy”. Praha 1949-2004.
AUNC	Acta Universitatis Nicolai Copernici. [Różne serie]. Toruń 1973-2004. [Tyt. poprzedni: Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.” Różne serie. Toruń 1956-1972].
AW (obok podano nr pozycji)	Wojtkowski A.: Bibliografia historii Wielkopolski. T. 1-2 z. 1-3 [hasła Poznań-Stobrawska oraz fotokopia szpalt korektowych i rękopisu z. 4-5 hasła Stodoły-Tuczno]. P. 1937-1939. T. 2 z. 4-5 [wznowienie A. Wojtkowskiego] oraz z. 6-8 [hasła Tuczno-Żytowiecko] oprac. M. Łuczak [i in.]. P. 1994.
B. Zarys dz. Balde	Kabaciński R., Kotowski W., Wojciak J.: Bydgoszcz. Zarys dziejów. B. 1980. Beiträge zu einem biographischen Lexikon der Deutschen aus dem Raum der Provinz Posen. Nach den 1978-1998 in der Zeitschrift „Der Kulturwart” von Joachim Heinrich Balde herausgegebenen „Posener Biographien”. Herne 2003.

- BHSz. „Biuletyn Historii Sztuki i Kultury”. Wwa [1932] 1939, 1946-2003. [Od 1949 zmiana tyt.: „Biuletyn Historii Sztuki”].
- Bibl. archiw. Pakulski J., Piechota R., Ryszewski B.: Bibliografia archiwistyki polskiej do roku 1970. Wwa 1984.
- Bielecki Słownik Bielecki R.: Słownik biograficzny oficerów powstania listopadowego. T. 1-3 (A-R). Wwa 1995-1998.
- Bielińska Bielińska M.: Kancelarie i dokumenty wielkopolskie z XIII w. Wr. 1967.
- Bieniaszewski Urzędnicy wielkopolscy XVI-XVIII wieku. Spisy. Oprac. A. Bieniaszewski. Wr. 1987.
- Spisy Biogramy uczonych polskich. Oprac. A. Śródka, P. Szczawiński. Cz. 1-8 i suplement. Wwa 1983-1993.
- Biogramy uczonych
- Biskupi Nitecki P.: Biskupi Kościoła w Polsce. Słownik biograficzny. Wwa 1992.
- Biskupi katol. Krasowski K.: Biskupi katolicy II Rzeczypospolitej. Słownik biograficzny. P. 1996.
- Biuletyn APAN Biuletyn Archiwum Polskiej Akademii Nauk”. Wwa 1959-2003.
- BIZM „Biuletyn Informacyjny Centralnego Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków”. Wwa 1955/1956-1987. [Zmiana tyt. 1959-1973 oraz 1975-1987: „Biuletyn Informacyjny Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków”, w 1974: „Biuletyn Informacyjny Zarządu Muzeów”].
- Bogacka Bogacka K.: Pastorały w Polsce XI-XVIII w. Marki 2004.
- Pastorały
- Boniecki Boniecki J.: Katalog fotografii z Archiwum Dokumentacji Mechanicznej i innych archiwów państwowych. Wwa 1989.
- Fotografie
- Boras, Boras Z., L. Trzeciakowski: w dawnym Poznaniu. P. 1971.
- Trzeciakowski
- BSB Bydgoski słownik biograficzny. Praca zbior. pod red. J. Kutty. T. 1-5. B. 1994-1998.
- Bulletin Bulletin. [Wyd.] Academie Polonaise des Sciences et des Lettres. Centre Polonais de Recherches Scientifiques de Paris. Paris 1948-1957.
- Byli wśród nas Byli wśród nas. Wspomnienia i biogramy. [AE w Poznaniu]. Red. (AE) Z. Knakiewicz. P. 2001.
- Calendarium Dzieje Bydgoszczy. Calendarium. Red. Z. Guldon. B. 1968.
- Catalogus Catalogus codicum manuseriptorum medii aevi Latinorum qui in Bibliotheca Jagellonica Cracoviae asservantur. Vol. 1-6. Wratislaviae [et. alt.] 1980-1996.
- codicum BJ
- Chojn. SB Stromski Z.: Pamięci godni. Chojnicki słownik biograficzny 1275-1980. B. 1986.
- Chybiński Chybiński A.: Słownik muzyków dawnej Polski do roku 1800. Kr. 1949.
- Cmentarz Zasł. Cmentarz Zasłużonych na Wzgórzu św. Wojciecha w Poznaniu. Red. M.A. Smoczkiewiczowa. Wwa 1982.
- Czas. Geogr. „Czasopismo Geograficzne”. Łódź [i in.] [1923] 1939/1946-2002.
- Członkowie PAN Członkowie Polskiej Akademii Nauk. Informator. [Oprac.] J. Krzyżanowska. Wyd. 5 uaktualnione. Wr. 1990.
- Członkowie tajnych tow. Paluszkiewicz M., Szews J.: Słownik biograficzny członków tajnych towarzystw gimnazjalnych w Wielkim Księstwie Poznańskim 1850-1918. P. 2000.
- CzPH „Czasopismo Prawno-Historyczne”. P. 1948-2003.
- Dawni pisarze Dawni pisarze polscy od początków piśmiennictwa do Młodej Polski. Przewodnik biograficzny i bibliograficzny. T. 1 (A-H). Wwa 2000.
- DM „Deutsche Monatshefte in Polen”. Katowice [i in.] [1934/35] 1939-1942/43.
- DP „Dziennik Poznański”. Red. nac. Konrad Napierała. P. 1991-1999.
- Drukarze III cz. 1 Drukarze dawnej Polski od XV do XVIII wieku. T. 3 cz. 1: Wielkopolska. Oprac. A. Kawecka-Gryczowa, K. Korotajowa, J. Sójka. Wr. [i in.] 1977.
- Dubowski Dubowski A.: Zabytkowe kościoły Wielkopolski. P. 1956.
- DWP Dziesięć wieków Poznania. Praca zbior. pod red. K. Malinowskiego. T. 1-3. P. 1956.

DWZW Dyrygenci	„Deutsche Wissenschaftliche Zeitschrift im Wartheland”. P. 1940-1943. Błaszczyk L. T.: Dyrygenci polscy i obcy w Polsce działający w XIX i XX wieku. Wwa 1964.
Dz. AM	Dzieje Wydziału Lekarskiego i Farmaceutycznego Uniwersytetu Poznańskiego i Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego 1918-1989. P. 1989.
Dz. B.	Mincer M.: Dzieje Bydgoszczy do roku 1806. Zielona Góra 1992.
Dz. Kal.	Dzieje Kalisza. Praca zbior. pod red. W. Rusińskiego. P. 1977.
Dz. Najn.	„Dzieje Najnowsze”. Wwa 1969-2004.
Dz. P.	Dzieje Poznania. T. 1 cz. 1-2 pod red. J. Topolskiego, T. 2 cz. 1-2 pod red. J. Topolskiego i L. Trzeciakowskiego. P. 1988-1998.
Dz. UAM	Dzieje Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza 1919-1969. Red. Z. Grot. P. 1972.
Dz. Wlkp	Dzieje Wielkopolski. Kom. red. Cz. Łuczak [i in.]. T. 1-2. P. 1969-1973.
Dz. ZG	Dzieje Ziemi Gostyńskiej. Pod red. S. Sierpowskiego. P. 1979.
EK	Encyklopedia katolicka. T. 1-9. Lublin 1973-2002.
Enc. konsp. wlkp.	Encyklopedia konspiracji wielkopolskiej 1939-1945. Praca zbior. pod red. M. Woźniaka. P. 1998.
EP	„Express Poznań”i. P. 1947-1999.
EWoJ	Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564-1995. Oprac. L. Grzebień przy współpr. zespołu jezuitów. Kr. 1996.
EWoK	Encyklopedia wiedzy o książce. Wr. 1971.
FAP	„Fontes Archaeologici Posnanienses. Annales Musei Archaeologici Posnaniensis”. Vol. 4-39. P. 1953-2001. [Tyt. poprzedni: „Fontes Praehistorici”. Vol. 1-3. P. 1950-1952].
Filozofia w Polsce	Filozofia w Polsce. Słownik pisarzy. Red. B. Baczeko [i in.]. Wr. 1971.
Gałka	Gałka W.: o architekturze i plastyce dawnego Poznania do końca epoki baroku. P. 2001.
Gaz. Gost.	„Gazeta Gostyńska”. Gostyń 1990-2004.
Gaz. Pozn.	„Gazeta Poznańska”. P. 1952-1975, 1981-2000.
Gaz. Wyb. (P.)	„Gazeta Wyborcza”. [Dodatek:] „Gazeta Wielkopolska”. P. 1990 [od 16.11.]-2004. [Zmiana tyt. „Gazeta Wyborcza - Poznań” od nr. 264 z 12.11.2001].
Gaz. Zach.	„Gazeta Zachodnia”. P. 1975-1981.
Gąsiorowski, Skierska	Gąsiorowski A., Skierska I.: Średniowieczni oficjałowie gnieźnieńscy. „Roczniki Historyczne” 61:1995 s. 37-86.
Oficjałowie Generałowie	Kryska-Karski T., Żurakowski S.: Generałowie Polski niepodległej. Wwa 1991.
Gerber Studenci	Gerber R.: Studenci Uniwersytetu Warszawskiego 1808-1831. Słownik biograficzny. Wr. 1971.
GH	„Grenzmärkische Heimatblätter”. Schneidemühl [1925] 1939-1942.
Gł. Katol.	„Głos Katolicki”. P. 1945-1956
Gł. Ostr.	„Głos Ostrowski”. Ostrów Wielkopolski 1945/1946-1949.
Gł. Wlkp.	„Głos Wielkopolski”. P. 1945-2004.
Guerquin	Guerquin B.: Zamki w Polsce. Wwa 1984.
Gumowski	Gumowski M.: Polskie skarby monet z X-XI wieku. Materiały. Wwa 1953.
Skarby	
Hensel Studia	Hensel W.: Studia i materiały do osadnictwa Wielkopolski wczesnohistorycznej. T. 1-7. P. [i in.] 1950-1995. [T. 4 i 6 autorzy: W. Hensel, Z. Hilczer-Kurnatowska, T. 7 autorzy: W. Hensel, Z. Hilczer-Kurnatowska, A. Łosińska].
Hilczerówna Dorzecze	Hilczerówna Z.: Dorzecze górnej i środkowej Obry od VI do początków XI w. Wr. 1967.
Hist. B.	Historia Bydgoszczy. Pod red. nauk. M. Biskupa. T. 1 Do roku 1920; T. 2 cz. 1 1920-1939. Wwa [i in.] 1991-1999.
Hist. nauki	Historia nauki polskiej. Red. B. Suchodolski. T. 1-7, 9. Wr. 1970-1986.

HZ	„Historische Zeitschrift”. München [und andere] [1859] 1939-2003. [Przerwa wyd.: styczeń 1944 - marzec 1949].
Iks	„Iks. Poznański Informator Kulturalny, Sportowy i Turystyczny”. P. 1992-2000.
Inowr. SB	Inowrocławski słownik biograficzny. Pod red. E. Mikołajczaka. Z. 1-4. Inowrocław 1991-2000.
Inwentarze 1750-75	Inwentarze dóbr szlacheckich powiatu kaliskiego. T. 2. z lat 1750-1775. Wyd. W. Rusiński. Wr. 1959.
Inwentarze 1776-79	Inwentarze dóbr szlacheckich dawnego powiatu kaliskiego z l. 1776-1792. Część 1: Inwentarze z lat 1776-1779. Zebrał i oprac. W. Rusiński. Rocznik Kaliski 14: 1981 s. 99-264.
Inwentarze 1780-84	Inwentarze dóbr szlacheckich dawnego powiatu kaliskiego z l. 1776-1792. Część 2: Inwentarze z lat 1780-1784. Zebrał i oprac. W. Rusiński. Rocznik Kaliski 15: 1982 s. 129-273.
Inwentarze 1785-92.	Inwentarze dóbr szlacheckich dawnego powiatu kaliskiego z l. 1776-1792. Część 3: Inwentarze z lat 1785-1792. Zebrał i oprac. W. Rusiński. Rocznik Kaliski 16: 1983 s. 85-229 [indeksy s. 230-241].
Inwentarze XVI - poł. XVIII w.	Inwentarze dóbr szlacheckich powiatu kaliskiego. T. 1. Od XVI do połowy XVIII wieku. Wyd. W. Rusiński. Wr. 1955
IPSW	Polskie skarby wczesnośredniowieczne. Inwentarze. T. 1-4. Wwa [i in.] 1959-1966.
Jakóbczyk Studia	Jakóbczyk W.: Studia nad dziejami Wielkopolski w XIX w. (Dzieje pracy organicznej). T. 1-3. P. 1951-1967.
Jarecki POW	Jarecki M.: Aby pamięć nie zaginęła. Słupca 2001.
Kal. Bydg.	„Kalendarz Bydgoski”. B. 1968-2004.
Kamińska Grody	Kamińska J.: Grody wczesnośredniowieczne ziem Polski środkowej na tle osadnictwa. Łódź 1953.
Kanoniści	Polscy kanoniści (wiek XIX i XX). Zebrane zbiorowo materiały oprac. i ułożył J. R. Bar. Cz. 1-2. Wwa 1981.
Kat. biskupów	Katalogi biskupów poznańskich. Oprac. J. Wiesiołowski. P. 2004.
Kawalerowie VM	Kawalerowie Virtuti Militari: 1792-1945. Słownik biograficzny. T. 2 (1914-1921) cz. 1-2. Koszalin 1991-1993, T. 3 (1939) cz.1. Koszalin 1997, T. 4 (1939-1945) cz. 1. Koszalin 1995, T. 5 (Konspiracja 1939-1945) cz. 1. Koszalin 1999 oraz poza numeracją: G. Łukomski, B. Polak, A. Sucheitz: Kawalerowie Virtuti Militari 1792-1945. Wykazy odznaczonych za ojczyznę z lat 1863-1864, 1914-1945. Koszalin 1997 oraz K. Banaszek, W. K. Roman, Z. Sawicki: Kawalerowie Orderu Virtuti Militari w mogiłach katyńskich. Wwa 2000.
KDW	Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski. T. 6-11. P.1982-1999. [T. 1-5 wyd. P. 1877-1908].
KDWsn	Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski. Seria nowa. Z. 1: Dokumenty opactwa benedyktynów w Lubiniu z XIII-XV w. Wyd. i oprac. Z. Perzanowski. P. 1975.
KH	„Kwartalnik Historyczny”. Lwów [1887] 1939, Kraków [i in.] 1947-2000.
KHKM	„Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”. Wwa 1953-2000.
KHNT	„Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”. Wwa 1956-2000.
Kiersnowscy	Kiersnowscy T. i R.: Wczesnośredniowieczne skarby srebrne z Pomorza. Materiały. Wwa 1959.
Skarby	
Klanowski	Klanowski T.: Germanizacja gimnazjów w Wielkim Księstwie Poznańskim i opór młodzieży polskiej w latach 1870-1914 na przykładzie Gimnazjum Marii Magdaleny w Poznaniu. P. 1962.
KMP	„Kronika Miasta Poznania”. P. [1923] 1939, 1945-2004.
KMuz.	„Kwartalnik Muzealny”. Kr. 1948-1949.
Konsp. pomor.	Komorowski K.: Konspiracja pomorska 1939-1947. Leksykon. Gdańsk 1993.
Korth	Korth R.: Die preussische Schulpolitik und die polnischen Schulstreiks. Ein Beitrag zur preussischen Polenpolitik der Ära Bülow. Würzburg 1963.

- Kościół W. Ks. P. Zieliński Z.: Kościół katolicki w Wielkim Księstwie Poznańskim w l. 1848-1865. Lublin 1973.
- Kowalska-Pietrzak A.: Prałaci i kanonicy kapituły łęczyckiej do schyłku XV wieku. Łódź 2004.
- Kozłowski J.: Wielkopolska pod pruskim zaborem w latach 1815-1918. P. 2004.
- Kron. AM Kronika Akademii Medycznej w Poznaniu. Od stycznia 1950 do 30 września 1957. Red. A. Wrzosek [i in.]. T. 1-3. P. 1959.
- Kron. DWł. „Kronika Diecezji Włocławskiej”. Włocławek [1927] 1939, 1945-2004.
- Kron. UP Kronika Uniwersytetu Poznańskiego za rok szkolny... [1923/1924-1936/1937, 1945-1954/1955] P. 1929-1938, 1958. [Kontynuowana pod tyt.: Kronika Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu: za rok szkolny... 1955/1956-1980/1981, 1984/1985-1992/1993. P. 1957-1993].
- Kronika karmelitów Kronika poznańskich karmelitów bosych. Oprac. P. F. Neumann. P. 2001.
- Kronika pisarzy Kronika poznańskich pisarzy miejskich. Oprac. J. Wiesiołowski. P. 2004.
- Kroniki benedyktynek Kroniki benedyktynek poznańskich. Oprac. M. Borkowska [i in.]. P. 2001.
- Kroniki bernardynów Kroniki bernardynów poznańskich. Oprac. S. B. Tomczak i J. Wiesiołowski. P. 2002.
- Krygier Krygier R.: Wpisani w dzieje ziemi szamotulskiej. Wybór biogramów. Szamotuły 1998.
- Księga kupiectwa Januszkiewicz M. J., Pleskaczyński A.: Swój do swego. Księga kupiectwa poznańskiego. P. 2004.
- Księża Księża społecznicy w Wielkopolsce 1849-1919. Słownik biograficzny. Zesp. red. M. Banaszak [i in.] T. 1. Gn. 1992.
- Kto był kim Kto był kim w Drugiej Rzeczypospolitej. Red. nauk. J. M. Majchrowski przy współpracy G. Mazura i K. Stepana. T. 1-2. Wwa 1994.
- Kultura i Sztuka „Kultura i Sztuka”. Dodatek tygodniowy dziennika „Ilustrowany Kurier Polski”. B. 1945 [od nr. 6]-1959. [Jest to integralna część dziennika, ale posiada oddzielną numerację, po 1959 r. został przekształcony w stałą rubrykę kulturalną].
- Kunert Słownik Kunert A. K.: Słownik biograficzny konspiracji warszawskiej 1939-1944. T. 1-3. Wwa 1987-1991.
- Kurnatowska, Łosińska Hilczer-Kurnatowska Z., A. Łosińska: Weryfikacja grodzisk wielkopolskich na półmetku. „Fontes Archeologici Posnaniensis” 32: 1981 s. 25-62.
- KW „Kronika Wielkopolski”. P. 1973-2004.
- Kwilecki Kwilecki A.: Ziemiaństwo wielkopolskie. Wwa 1998.
- Ziemiaństwo Kwilecki A.: Ziemiaństwo wielkopolskie: między wsią a miastem. P. 2001.
- Kwilecki Ziemiaństwo II
- KZBPP Katalog zabytków budownictwa przemysłowego w Polsce. T. 1 (woj. poznańskie) z. 1 (pow. Gostyń). Wr. 1958.
- KZSzt. Katalog zabytków sztuki w Polsce. T. 2 (woj. łódzkie) z. 10. T. 5 (woj. poznańskie) z. 1-29. T. 11 (woj. bydgoskie) z. 1-21 [wykorzystano: z. 1, 3, 8, 10-11, 13-14, 16, 18, 20, 21]. Wwa 1958-1988.
- LBP Liber beneficiorum dioecesis posnaniensis anni 1510. Księga uposażenia diecezji poznańskiej z roku 1510. Wyd. J. Nowacki. P. 1950.
- Leśny Ze studiów Leśny J.: Ze studiów nad osadnictwem i dziejami Ziemi Pałuckiej we wczesnym średniowieczu. „Slavia Antiqua” 22: 1975 s. 123-176.
- LIK „Leszczyński Informator Kulturalny”. Leszno 1977-2004. [Od nr. 2/1978 zmiana tyt.: „Informator Kulturalny Województwa Leszczyńskiego”, od nr. 6/1980 zmiana tyt.: „Informator Kulturalny i Turystyczny Województwa Leszczyńskiego”, od nr. 1/1999 zmiana tyt.: „Informator Kulturalny i Turystyczny Południowo-Zachodniej Wielkopolski”].

LL	„Literatura Ludowa”. Wwa [i in.] 1957-2004.
Loewenthal Juden LWK 1564/65	Loewenthal E. G.: Juden in Preussen. Biographisches Verzeichnis. Berlin 1982. Lustracja województw wielkopolskich i kujawskich. 1564-1565. Cz. 1-2 oraz Indeksy do cz. 1-2. B. 1961-1963.
LWK 1628/32	Lustracja województw wielkopolskich i kujawskich 1628-1632. Wyd. Z. Guldon. Cz. 1-3. Wr. 1967-1969.
Maciejewski Episkopat	Maciejewski J.: Episkopat polski doby dzielnicowej 1180-1320. Kr. [i in.] 2003.
Majątki wlkp.	Majątki wielkopolskie. T. 1-7. Szreniawa 1994-2002.
Malinowski	Malinowski K.: Muratorzy wielkopolscy drugiej połowy 17 w. P. 1948.
Muratorzy	
Małyszko	Małyszko S.: Zabytkowe cmentarze przy rogatce w Kaliszu. Kalisz 2003.
Cmentarze	
Mann Handbuch	Biographische Handbuch für das preussische Abgeordnetenhaus 1867-1918. Bearb. von B. Mann unter Mitarb. von M. Doerry. Düsseldorf 1988.
Mapa grodzisk	Mapa grodzisk w Polsce. Praca zbior. pod red. W. Antoniewicza i Z. Wartołowskiej. Wr. 1964.
Martyrol.	Jacewicz W., Woś J.: Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymskokatolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945. Z. 1-5. Wwa 1977-1981.
MGG	Die Musik in Geschichte und Gegenwart. Allgemeine Enzyklopädie der Musik. Bd. 1-16. Kassel 1949-1979.
Ministrowie	Ministrowie Polski Niepodległej 1918-1945. Red. M. Baumgart [i in.]. Szczecin 2001.
MK	„Miesięcznik Kościelny Archidiecezji Poznańskiej”. P. 1946-2004.
Motty	Motty M.: Przechadzki po mieście. Oprac. i posłowiem opatrzył Z. Grot. T. 1-2. Wwa 1957.
MPHsn.	Monumenta Poloniae Historica. Series Nova. Pomniki dziejowe Polski. Ser. 2. T. 1-11. Kr. 1946-1994.
MPT	Miasta polskie w tysiącleciu. Red. S. Pazyra [i in.]. T. 1-2. Wr. 1965-1967.
MSPP	Mały słownik pisarzy polskich. Cz. 1-2. Wwa 1966.
Münch	Münch H.: Geneza rozplanowania miast wielkopolskich XIII i XIV wieku. Kr. 1946.
MW	„Myśl Współczesna”. Łódź 1946-1951.
Napisy pamiątkowe	Wojtkowiak Z.: Napisy pamiątkowe miasta Poznania. Nowożytny tablice zewnętrzne: poł. XIX - początek XXI wieku. P. 2004.
Nauczyciele MM	Nauczyciele Gimnazjum i Liceum św. Marii Magdaleny w Poznaniu 1793-1996. Oprac. A. Białobłocki. P. 1998.
Nauka w Wlkp	Nauka w Wielkopolsce. Przeszłość i terażniejszość. Studia i materiały. Praca zbior. pod red. G. Labudy przy współudziale W. Jakóbczyka i S. Weymana. P. 1973.
NDB	Neue Deutsche Biographie. Bd. 1-21 [do: Rohlofs]. Berlin 1953-2003.
NL	„Nowiny Lekarskie”. P. [1889] 1939, 1945-1950.
Nowacki	Nowacki J.: Dzieje archidiecezji poznańskiej. T. 1-2. P. 1959-1964.
Nowy Korbut	Bibliografia literatury polskiej. Nowy Korbut. Red. K. Budzyk. T. 1-18. Wwa 1963-2000.
NP	„Nasza Przeszłość”. Kr. 1946-2004.
NRHA	„Nadwarciański Rocznik Historyczny”. Gorzów Wielkopolski 1994-2004.
NŚ	„Nowy Świat”. Tygodniowy dodatek do „Głosu Wielkopolskiego”. P. 1950 (od 29.10.)-1959 (do 6/7.09.). [Tyt. poprzedni: „Świat”. Ilustrowany dodatek tygodniowy do „Głosu Wielkopolskiego”. P. 1946 (od 6.10.)-1950 (do 26.02.)].
Nurt	„Nurt”. P. 1965-1989.
Obywatel	„Obywatel”. Murowana Goślina 1990-2000.
„Ojczyzna”	„Ojczyzna” 1939-1945. Dokumenty. Wspomnienia. Publicystyka. Red. Z. Mazur [i in.]. P. 2004.

Opalenicki SB	Opalenicki słownik biograficzny. Pod red. B. Wojcieszaka. T. 1-2. Opalenica 1993-1994.
Oracki Słownik	Oracki T.: Słownik biograficzny Warmii, Mazur i Powiśla. Od połowy XV w. do 1945 roku. Wwa 1963.
OWKalisza	Osiemnaście wieków Kalisza. Studia i materiały do dziejów miasta Kalisza i regionu kaliskiego. T.1-3. P. 1960-1962.
Pan. Leszcz.	„Panorama Leszczyńska”. Leszno 1979-2004. [Tyt. poprzedni: „Życie Nadodrza” 1971 nr 10-1979 nr 11].
PAntrop.	„Przegląd Antropologiczny”. P. [1926] 1939/1945-2002.
PArch.	„Przegląd Archeologiczny”. P. [1919/1921] 1937/1939, 1946/1947-2003.
PBK	„Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej”. Kórnik [1929] 1939/1945-2003.
PGeogr.	„Przegląd Geograficzny”. Wwa [1918] 1939/1945-2003.
PH	„Przegląd Historyczny”. Wwa [1905] 1939, 1946-2004.
PHum.	„Przegląd Humanistyczny”. Wwa 1957-2004.
Pisarze Wlkp.	Chadzinikolau N., Mańkowski J.: Pisarze Wielkopolski. Informator. P. 1971.
PLit.	„Pamiętnik Literacki”. Lwów [1902] 1946-2003.
PLub.	„Przegląd Lubuski”. Zielona Góra 1971-1983.
PLudu	„Przyjaciel Ludu”. Leszno 1986-2000.
PMMAEŁ	Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi. Ser. Etnograficzna. Nr 1-28. Łódź 1957-1988. Ser. Archeologiczna. Nr 1-42. Łódź 1956-2000. Ser. Numizmatyczna i Konserwatorska. Nr 1-10. Łódź 1981-1993].
Pol. Zach.	„Polska Zachodnia”. P. 1945-1950.
Polscy pisarze	Bartelski L. M.: Polscy pisarze współcześni 1939-1991. Leksykon. Wwa 1995.
Posłowie	Posłowie i senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej 1919-1939. Słownik biograficzny. T. 1-2. Wwa 1998-2000.
PPK	„Polski Przegląd Kartograficzny”. Wwa 1969-2004.
Prasa	Z dziejów prasy wielkopolskiej XIX-XX wieku. T. 1-4. Pod red. M. Kosmana. P. 1995-1998.
Przew. APAN	Przewodnik po zasobie Archiwum PAN. Oprac. H. Krajewska i A. Kulecka. Wwa 1999
Przew. Kat.	„Przewodnik Katolicki”. P. [1895] 1939, Jednodniówka z 1947, 1956-2004.
Przybecki	Przybecki M.: z dziejów staro-klasycznego Gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu. P. 1990.
PSB	Polski Słownik Biograficzny. T. 1-42 oraz Suplement. Kr. [i in.] [1935] 1939, 1946-2000.
PSocjal.	„Przegląd Socjalistyczny”. Miesięcznik Centralnego Komitetu Wykonawczego PPS [Polskiej Partii Socjalistycznej]. Wwa 1945-1948.
PSzL	Polska Sztuka Ludowa. Wwa 1947-1990.
PTeatr.	„Pamiętnik Teatralny”. Wwa 1952-2003.
PTPN	Veritate et scientia. Księga pamiątkowa w 125-lecie Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Pod red. A. Gąsiorowskiego. Wwa 1982.
PWlkp.	„Przegląd Wielkopolski”. P. 1939, 1946-1947, 1987-2000.
PZach.	„Przegląd Zachodni”. P. 1945-2000.
RAP	„Rocznik Archidiecezji Poznańskiej”. P. 1947-2000.
RARP	„Roczniki Akademii Rolniczej w Poznaniu”. P. 1972-2000.
RAU	Rocznik Zarządu Akademii Umiejętności w Krakowie”. Kr. [1873] 1939/40, 1945/1946-1947/1952. [Zmiana tyt. 1891/1892-1947/1952 Rocznik Akademii Umiejętności].
RDSG	„Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”. P. [1931-1938] 1939 wyd. w 1946-2000.
RDzPWlkp	„Roczniki Dziejów Powstania Wielkopolskiego 1918/19”. P. 1947.
RH	„Roczniki Historyczne”. P. [1925] 1939/1946-2000.
RHum.	„Roczniki Humanistyczne”. Lublin 1949-2004.
RKal.	„Rocznik Kaliski”. P. 1968-2000.
RKon.	„Rocznik Koniński”. P. 1977-1982, 1997-1999.

RL	„Ruch Literacki”. Kr. 1960-2000.
RLeszcz.	„Rocznik Leszczyński”. P. 1977-1987.
RLub.	„Rocznik Lubuski”. Zielona Góra 1959-2000.
RMNRSz.	„Rocznik Muzeum Narodowego Rolnictwa w Szreniawie”. P. 1976-2000.
RNn.	„Rocznik Nadnotecki”. P. [i in.] 1966-1999.
Rogall Geistlichkeit	Rogall J.: Die Geistlichkeit der Evangelisch-Unierten Kirche in der Provinz Posen 1871-1914 und ihr Verhältnis zur preussischen Polenpolitik. Marburg and der Lahn 1990.
Rosin	Rosin R.: Ziemia wieluńska w XII-XVI w. Studia z dziejów osadnictwa. Łódź 1961.
Rospond Słownik etym.	Rospond S.: Słownik etymologiczny miast i gmin PRL. Wr. 1984.
Rota	Causae Polonae coram Sacra Romana Rota XV-XVII saec.: explanatio processuum et regesta documentorum. Ed. Ch. Bukowska-Gorgoni. Roma 1995.
RPAN(Kr.)	„Rocznik. Polska Akademia Nauk”. Oddział w Krakowie. Kr. 1957/1958-1996.
RPil.	„Rocznik Pilski”. P. 1960-1962.
RPP0 1441	Rejestr poborowy powiatu ostrzeszowskiego z 1441 r. Wyd. S. Nawrocki. Studia i Materiały do Dziejów Wielkopolski i Pomorza 5: 1959 z. 1 s. 221-224.
RPTG	„Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego”. Kr. [1927] 1939, 1946-1980. [Wcześniej i później pod in. tytułami!]
Ruch PES	„Ruch Prawniczy i Ekonomiczny”. P. 1921-1924, 1958-1960 z. 2. [Zmiana tyt.: „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny. P. 1925-1939; 1960 z. 3-2004].
Rusiński Struktura	Rusiński W.: Struktura osadnictwa i zaludnienie powiatu kaliskiego w 1789 r. „Rocznik Kaliski” 3: 1970 s. 53-116.
RWWsch.	„Rocznik Wielkopolski Wschodniej”. P. 1973-1976.
Rymut Nazwy	Rymut K.: Nazwy miast Polski. Wr. 1987.
SA	„Slavia Antiqua”. P. 1948-2000.
SAdw.	Słownik biograficzny adwokatów polskich. Kom. red. Kom. red. Z. Czeszejko-Sochacki [i in.]. T. 1-2. Wwa 1980-1988.
SAP	Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających [od t. 4 adnotacja: (zmarłych przed 1966 r.)] . Malarze, rzeźbiarze, graficy. Zesp. red. J. Maurin-Białostacka [i in.]. T. 1-7. Wrocław 1971-2003 [t. 6:1998, t. 7:2003].
SBKS	Słownik biograficzny katolicyzmu społecznego w Polsce. Kom. red. R. Bender [i in.]. T. 1-3. Wwa 1991-1995.
SBP	Słownik biologów polskich. Red. S. Feliksiak. Wwa 1987.
SBPNM	Słownik biograficzny polskich nauk medycznych XX wieku. Kom. red. B. Popielski [i in.] T. 1-2 z. 1-4. Wwa 1991-2000. [t. 2 z.4:2002]
SBPW	Słownik biograficzny powstańców wielkopolskich 1918-1919. Red. nauk. A. Czubiński [i in.]. P. 2002.
SBTech.	Słownik biograficzny techników polskich. Z. 1-8. Wwa 1989-1998. [wyszło do t. 14:2003]
SBTP I	Słownik biograficzny teatru polskiego 1765-1965. Kom. red. S. Dąbrowski [i in.]. [T.1]. Wwa 1973.
SBTP II	Słownik biograficzny teatru polskiego 1900-1980. Napisał i oprac. zesp. w składzie B. Berger [i in.] T. 2. Wwa 1994.
SBWP-W I	Słownik biograficzny Wielkopolski południowo-wschodniej: ziemi kaliskiej. Pod red. H. Tadeusiewicz. T. 1-2. Kalisz 1998-2003.
SBWP-W zeszyt próbny	Słownik biograficzny Wielkopolski Południowo-Wschodniej: zeszyt próbny. Red. E. Polanowski. Kalisz 1993.
Serwański	Serwański E.: Wielkopolska w cieniu swastyki. Wwa 1970.
SFiloz.	Słownik filozofów. Red. I. krońska; autorzy artykułów K. Ajdukiewicz [i in.]. T. 1. Wwa 1966.

SGraf.	Mulczyński J.: Słownik grafików Poznania i Wielkopolski XX wieku urodzonych do 1939 roku. P. 1996.
SHGWPS	Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu. Pod red. A. Gąsiorowskiego. Cz. 1-4 cz. 2. Wr. 1982-2003. [cz. 3:1993-1999, cz. 4:2001-2003].
SHGZWS	Słownik historyczno-geograficzny ziemi wieluńskiej w średniowieczu. Oprac. R. Rosin. Wwa 1963.
SHist.	Słownik historyków polskich. Oprac. M. Prosińska-Jackl; autorzy biografów K. Baczkowski [i in.]. Wwa 1994.
SiMDW	Studia i Materiały do Dziejów Wielkopolski i Pomorza. P. 1955-1994.
Skarby - Atlas	Skarby wczesnośredniowieczne z obszaru Polski. Atlas. Oprac. L. Gajewski [i in.]. Wr. 1982.
Skuratowicz Dwory	Skuratowicz J.: Dwory i pałace w Wielkim Księstwie Poznańskim. P. 1981.
SLek.	Szarejko P.: Słownik lekarzy polskich XIX wieku. T. 1-6. Wwa 1991-2001.
SMK	Winiowicz K.: Słownik muzyków z Kościańskiego. Kościan 1997.
SMP	Słownik muzyków polskich. T. 1-2. Kr. 1964-1967.
SO	„Slavia Occidentalis”. P. [1921] 1947-2000.
SPis.	Słownik pisarzy. Wrocław 1971
SPis. K. i P.	Mrozek Z.: Mały słownik pisarzy Kujaw i Pomorza (1920-1991). B. 1992.
SPKP	Słownik pracowników książki polskiej. Pod red. I. Treichel. Wwa 1972.
SPKP suplement	Słownik pracowników książki polskiej. Suplement. Pod red. I. Treichel. Wwa 1986.
SPKP suplement 2	Słownik pracowników książki polskiej. Suplement 2. Pod red. H. Tadeusiewicz. Wwa 2000.
SPKP suplement 4	Słownik pracowników książki polskiej. Suplement IV, pod red. Magdaleny Rzadkowskiej, Warszawa 2016.
Spraw. Arch.	Sprawozdania Archeologiczne. Wr. [i in.] 1955-2000.
Spraw. PAN	„Sprawozdania z Czynności i Prac”. Polska Akademia Nauk. Wwa 1953-1963. [Kontynuacja pod in. tytułami].
Spraw. PAU	„Sprawozdania z Czynności i Posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności”. Kr. [1920] 1939, 1945-1952, 1989/1990-2000. [Poprzednie roczniki pod in. tytułami].
Spraw. PMA	Sprawozdania Państwowego Muzeum Archeologicznego. T. 1-5. Wwa 1945-1953. [T. 5 za 1953 zawiera Index I-V (1945-1953) wyd. 1956].
Spraw. PTPN	„Sprawozdania Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”. P. [1928] 1945/1946 [zawiera sprawozdanie za 1939-1945]-1972. [Od Nr. 91 za 1973 podział na Sprawozdania poszczególnych Wydziałów PTPN].
Spraw. TNT	„Sprawozdania Towarzystwa Naukowego w Toruniu”. Toruń 1947/1948-2000.
Spraw. Tow. Nauk. KUL	Sprawozdania z Czynności Wydawniczej i Posiedzeń Naukowych oraz Kronika Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Nr 3-17. Lublin 1948/1949-1968. [Tytuł poprzedni: Sprawozdania z Czynności Wydawniczej i Posiedzeń Naukowych. Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Nr 1-2. Lublin 1945/1947-1947/1948; tytuł następny: Sprawozdania Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Nr 18-21 Lublin 1969-1971].
Spraw. WHNS PTPN	Sprawozdania. Wydział Historii i Nauk Społecznych. Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. P. 1973-1990. [Kontynuacja: Sprawozdania za lata 1990-1998: wydziały II do VIII. P. 2001].
Spraw. WTN	„Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego”. Wr. 1946-1955. [Od R. 11 z 1956 podział na serie].
SSS	Słownik Starożytności Słowiańskich. Encyklopedyczny zarys kultury Słowian od czasów najdawniejszych. Pod. red. W. Kowalenki [i in.]. T. 1-7 oraz 8 cz. 1-2 suplementy i indeksy. P. 1961-1996.

SWB	Słownik bibliotekarzy wielkopolskich: 1918-2000. Pod red. F. Łozowskiego. P. 2001.
SWPP	Słownik współczesnych pisarzy polskich. Oprac. zesp. pod red. E. Korzeniewskiej. T. 1-4. Wwa 1963-1966.
Sylwetki Wielkopolan	Kosmanowie B. i M.: Sylwetki Wielkopolan. P. 1988.
SZ	„Strażnica Zachodnia”. P. [i in.] [1922] 1939, 1946-1950.
Szam. Inf.	„Szamotulski Informator”. Szamotuły 1945-1946. [W 1945 wyd. pod tyt.: „Informator Szamotulski”].
Szamotulanie	R. Krygier, Szamotulanie znani i mniej znani. Wybór biogramów, Szamotuły 1992.
Szkice przedst. med. pozn.	Szkice do portretów przedstawicieli medycyny poznańskiej 1945-1985. Praca zbior. pod red. J. Hasika i R. K. Meissnera. P. 1991.
Szkoła Kaliska	Szkoła kaliska: i Liceum Ogólnokształcące im. Adama Asnyka w Kaliszu: nauczyciele i wychowankowie. Pod red. K. Walczaka. Kalisz 1998.
SzSP - Architektura	Sztuka sakralna w Polsce. Architektura. Red. A. Krause. Wwa 1956.
SzSP - Malarstwo	Sztuka sakralna w Polsce. Malarstwo. Oprac. T. Dobrzeńiecki, J. Ruszczyćówna, Z. Niesiołowska-Rotherowa. Wwa 1958.
SŻ	Studia Źródłoznawcze. Wydawnictwo seryjne poświęcone naukom pomocniczym historii oraz źródłoznawstwu polskiemu i powszechnemu. T. 1-41. Wwa [i in.] 1957-2003.
Ślaski, Tabaczyński	Ślaski J., Tabaczyński S.: Wczesnośredniowieczne skarby srebrne Wielkopolski. Materiały. Wwa 1959.
Śródka	Śródka A.: Uczeń polscy XIX-XX stulecia. T. 1-4. Wwa 1994-1998.
Świechowski	Świechowski Z.: Budownictwo romańskie w Polsce. Katalog zabytków. Wr. 1963.
Tabaczyński	Tabaczyński S.: z badań nad wczesnośredniowiecznymi skarbami srebrnymi Wielkopolski. Wwa 1958.
Teki Hist.	„Teki Historyczne”. Polskie Towarzystwo Historyczne w Wielkiej Brytanii. T. 1-22. Londyn 1947-1999.
Teolodzy	Słownik polskich teologów katolickich. Lexicon theologorum catholicorum Poloniae. Pod red. H. E. Wyczawskiego. T. 1-8. Wwa [i in.] 1981-1995.
Tezlaff	Tezlaff W.: 2000 Kurzbiographien bedeutender deutscher Juden des Jahrhunderts. Lindhorst 1982.
Tłoczek	Tłoczek I. F.: Miasteczka rolnicze w Wielkopolsce. Wwa 1955.
Trzeciakowski	Trzeciakowski L.: Kulturkampf w zaborze pruskim. P. 1970.
Kulturkampf	
Tyg. Powsz.	„Tygodnik Powszechny”. Kr. 1945-1953; 1956-2000.
Tyg. Zach.	„Tygodnik Zachodni”. P. 1956-1960.
Udział duch.	Kącki F.: Udział duchowieństwa katolickiego w powstaniu wielkopolskim 1918-1919. „Novum” 1971 nr 12 [specjalny] s. 31-119.
Urzednicy centralni Spisy	Urzednicy centralni i nadworni Polski XIV-XVIII wieku. Spisy. Oprac. K. Chłapowski [i in.]. Red. A. Gąsiorowski. Kórnik 1992.
WA	„Wiadomości Archeologiczne”. Wwa [1873] 1939 [reedycja 1948]-1991/2001.
WAG	„Wiadomości Archidiecezji Gnieźnieńskiej”. Gniezno 1946-2000.
Wędzki Rozwój osadnictwa	Wędzki A.: Rozwój osadnictwa i podziały terytorialne Ziemi Łądzkiej do końca XIV wieku. „Slavia Antiqua” 13: 1966 s. 1-141.
WH	„Wiadomości Historyczne”. Wwa 1948-1953.
Widnokrąg	„Widnokrąg”. Tygodniowy dodatek społeczno-kulturalny Gazety Poznańskiej. P. 1949, 1951.
Wielkopolanie	Wielkopolanie XIX wieku. Praca zbior. pod red. W. Jakóbczyka. T. 1-2. P. 1966-1969.
Wiliński	Wiliński S.: Granitowe kościoły wiejskie XII wieku w Wielkopolsce. „Przegląd Zachodni” 8: 1952 nr 11/12 s. 417-432.

Wlkp. Wyb. Źr.	Wielkopolska. Wybór źródeł. Oprac. W. Jakóbczyk. T. 1 (1815-1850)-2 (1851-1914). Wr. 1952-1954.
WNA	„Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne”. Kr. [1889] 1938/1939-1940/1948. [Kontynuacja: „Wiadomości Numizmatyczne” 1957-2000].
WNum.	„Wiadomości Numizmatyczne”. Wwa 1957-2000.
Wojciechowska	Wojciechowska M.: Materiały do dziejów katolickich towarzystw robotników polskich w Wielkopolsce. [W:] Poznańskie Studia Teologiczne T. 6: 1986 s. 399-422.
Wolnomularze	Hass L.: Wolnomularze polscy w kraju i na świecie 1821-1999. Słownik biograficzny. Wwa 1999.
Wróblewski	Wróblewski J.: Polskie biblioteki ludowe w zaborze pruskim i na terenie Rzeszy Niemieckiej w latach 1843-1939. Olsztyn 1975.
WSB	Wielkopolski słownik biograficzny. Kom. red. A. Gąsiorowski [i in.]. Wwa 1981.
Współcz. pisarze	Współcześni polscy pisarze i badacze literatury. Słownik biobibliograficzny. Oprac. zespół pod red. J. Czachowskiej i A. Szałagan. T. 1-8. Wwa 2003.
WTK	„Wrocławski Tygodnik Katolików”. Wr. 1953-1957 [Kontynuacja od nr. 9 1957: „Tygodnik Katolików”].
Wybitni hist. wlkp.	Wybitni historycy wielkopolscy. Praca zbior. pod red. J. Strzelczyka. P. 1989.
Wybitni Wlkp.	Wybitni Wielkopolanie XIX wieku. Praca zbior. pod red. W. Jakóbczyka. P. 1959.
Zakrzewski	Zakrzewski Z.: Przechadzki po Poznaniu lat międzywojennych. Wwa 1983.
Zakrzewski Ulicami	Zakrzewski Z.: Ulicami mojego Poznania. Przechadzki z lat 1918-1939. P. 1985.
Zap. TNT	„Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu”. Toruń [1908] 1939/1945-1954. [Kontynuacja: „Zapiski Historyczne” 1955-2002].
Zasł. Pomorzanie	Zasłużeni Pomorzanie w latach II wojny światowej. Szkice biograficzne. Wr. 1984.
Zasł. Wlkp.	Jakóbczyk W.: Zasłużeni Wielkopolanie XIX wieku. Wwa 1987.
ZfO	„Zeitschrift für Ostforschung”. Länder und Völker im östlichen Mitteleuropa. Marburg/Lahn 1952-2004. [Zmiana tyt. od 1995: „Zeitschrift für Ostmitteleuropa Forschung”].
ZH	„Zapiski Historyczne” P. [i in.] 1955-2002. [Tytuł poprzedni: „Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu”].
Zielińska Poczet	Zielińska T.: Poczet polskich rodów arystokratycznych. Wwa 1997.
Zieliński Wykonanie	Zieliński Z.: Wykonanie ustawy Sejmu pruskiego z 11 maja 1873 r. o kształceniu i zatrudnieniu duchowieństwa na terenie Archidiecezji Gnieźnieńskiej i Poznańskiej 1873-1887. [W:] Studia historyczne. T. 2. Lublin 1968 s. 7-107.
Ziemia wrzesińska	Ziemia wrzesińska. Przeszłość i teraźniejszość. Pod red. J. Deresiewicza. Wwa 1978.
Ziemiaianie	Ziemiaianie polscy XX wieku. Słownik biograficzny. [W cz.1-3 dodatkowy podtytuł: Życiorysy]. Kom. red. J. Leskiewiczowa [i in.]. Cz. [1]-6. Wwa 1992-2002.
ZiZM	Zrodziła ich Ziemia Mogileńska. Praca zbior. pod red. Cz. Łuczaka. P. 1997.
Znaki	Znaki pamięci: ...ludziom regionu Pomorza i Kujaw trwale związanym z dziennikarstwem na tej ziemi spoczywającym. Autor biogramów J. Brodziński [i in.]. B. 1999.
ZNUAM	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. [Różne serie]. P. 1956-1973.
ZOW	„Z Otchłani Wieków”. P. [1926] 1945-1988, 1999-2002.